

פרוטוקול מס' 39

מישיבת ועדת הכלכלה
יום ד', כ"ג בתשרי תשל"ה - 9.10.1974, שעה 10.00

ג ב ח נ:

חברי הוועדה:
י. מודעי - היו"ר
א. אבטבי
פ. גרופר
מ. דרובלס
א. זילברברג
י. דרניצקי (יודין)
א. לבני
ג. קצב

מזכיר הוועדה: פ. פלקסר

יועץ כלכלי לוועדה: ד. לז

רשמה: ע. הירשפלד

סדר-היום: תשועת שר הבריאות בענין הקמת החברה הממשלתית לרכש רפואי וציוד.

היו"ר י. מודעי:

אני פותח את הישיבה.

לפני שניגש לדון בסעיף העומד על סדר היום, אני מבקש לקיים התייעצות קצרה באירוע שהזמן גרמו בימים האחרונים, ראולי נמצא דרך לספל בנושא - כמוכר, בהסכמת כל חברי הוועדה. הנושא הוא החברה לישראל, וברורה לכולנו מה המשמעות של דבר כזה, בעיקר בשרשרת של אירועים. וזה לא אירוע שעומד בפני עצמו, אבל גם בפני עצמו הוא תמוך מאד מבחינת השלכתו על המשק, על הכלכלה, המוראל, ויחד היהדות למדינת ישראל. התכווננו בשבוע שעבר לבקש את רשות יושב-ראש ועדת הכנסת לאשר את כינוס ועדת הכלכלה בתקופת הפגרה, אבל זה כנראה לא יתממש. אני רוצה להציע, שנקבע את הישיבה הראשונה שלנו לאחר הפגרה לדון בנושא זה. נתייעץ את מי אנו רוצים להזמין, מה ואיך לתרום את חלקנו לנושא הזה - על כך בדון לאחר שנשמע את מי שנשמע. אבל הרבה יותר פשוט יהיה א) אם יש הסכמת הוועדה לכינוס הזה; ב) אם אנו רוצים להרחיב או לצמצם, לקבל איגפורמציה בסיסית, וזה למעשה נתון בידינו.

י. דרביצקי (יו"ר):

אני רוצה להקדים הצעה, שכל ישיבה של ועדת הכלכלה, שתהיה ראשונה במנין, שתוקדש קודם-כל לדרך פעולתה של הוועדה. הייתי מאד לא מרוצה מדרך פעולתה ומתוכן עבודתה של הוועדה בתקופה שלפני הפגרה. אני חושב שעיקר פעולתה של הוועדה לא צריכה להיות רדיפה אחרי כותרות בעתונים, אלא גסיון של בחינה קונסטרוקטיבית של בעיות מכריעות במשק הישראלי כדי לקדם את המוסדות ולשמש מנוף בסיוע יסודי ורציני לממשלה לביהול המשק הישראלי. איך וכיצד לעשות את זה, שאלה זו אני מניח לגירור, אבל אני מזמין גירור כזה.

ב) אני בהחלט תמים-דעים עם היושב-ראש, שנצטרך לקיים בוועדת הכלכלה דיון בהתרחשויות בחברה לישראל, אבל אני מעלה ספק בדבר הצורך להזמין עדים. אני מעלה בזכרוני כמה ישיבות, שרוב העדויות "אכלו" את רוב הזמן, ולא נותר זמן לדיון.

היו"ר י. מודעי:

היות שחבר הכנסת דרביצקי הכניס נושא נוסף, והיות שאני אינני יושב-ראש הוועדה, אלא ממלא-מקום בתקופת המעבר, אני רוצה לבקש שכאשר יבוא היושב-ראש הקבוע החדש של הוועדה, חבר-הכנסת יגאל הורוביץ, אנו בישיבה הראשונה נבקש זאת ממנו. אני שותף להערותיו של חבר הכנסת דרביצקי ואני בהחלט סבור שיש צורך לדון בדרכי עבודתה של הוועדה וביעדיה, אם כי כמוכר יש כמה נושאים בסיסיים שדנו בהם.

א. אבטבי:

כפי שנודע לי, החלה ועדת הכספים לדון בנושא החברה לישראל, והיום הנושא עומד על סדר יומה. השאלה היא אם איננו צריכים להקדים ולבקש שהדיון יתקיים בוועדת הכלכלה ולא בוועדת הכספים.

היו"ר י. מודעי:

אני מבין שהוועדה מתחילה בדיון עצמו, והייתי רוצה להציע להשיל על ממלא-מקום יושב-ראש הוועדה להגדיר את הנושא, ושלא ישאירו אותנו מחוץ לתמונה, ובעיקר לדון בהצעתו של חבר הכנסת אבטבי.

מ. דרובלס:

לפני כחודש-ימים, לפחות שלישי מחברי ועדת הכלכלה בקשו לכנס ישיבה מיוחדת בנושא של חברת התרופות, שבאופן ממשי היום זה נמצא על סדר-היום. מהי הסיבה שכינוס ישיבה צריך לקחת חודש-ימים כדי לכנס אותה? כי אם זה הנוהג, לפעמים העצבים אינם ריאליים וממשיים לדיון. האם ההליכים הם כאלה שדרוש חודש-ימים כדי לכנס ישיבה של הוועדה?

פ. פלקסר:

יושב-ראש הכנסת לא הירשה לקיים את הישיבה לא בזמן כינוס המליאה.

מ. דרובלס:

אני מבקש למחות על החלטת יושב-ראש הכנסת, שלא אישר קיום ישיבת הוועדה.

בהתאם לבקשת שלישי מחברי הוועדה.

היו"ר י. מודעי:

אני מקבל על עצמי לגדוק את הצד הפרוצדורלי.

תשובת שר הבריאות בענין הקמת החברה הממשלתית
לרכש רפואי וציוד

היו"ר י. מודעי:

אנו עובדים עתה לנושא שלשמו בקראה הישיבה הזאת. אני רוצה לקרוא באוזניכם שני מכתבים שנכתבו בעקבות מסקנות ועדת המשנה בנושא החברה הממשלתית לתרופות, שאושרו במליאת הוועדה, בנמצע אחד. בעקבות החלטת הוועדה העברתי ביום 13.8 את מסקנותינו לשר הבריאות במכתב, שאקרא אותו בפניכם: "אדוני השר, ביום 29.7.74 העברנו לכב' את מסקנות ועדת הכלכלה של הכנסת בענין הקמת חברה ממשלתית לרכש תרופות וציוד רפואי. החלטה זו שנתקבלה לאחר דיון ממצה בוועדת הכלכלה ובוועדת-משנה שלה בהשתתפות פעילה של כב' השר ונציגי משרדו, מתייבת אל-נכון ביטול היזמה להקמת החברה הנידונה. אנו מקווים כי כב' יביא את החלטת ועדת הכלכלה לידיעת הממשלה, וכי הוועדה תקבל אישור כי אמנם החברה הנידונה לא תוקם".

השר השיב לנו ב-25.8 כדלהלן:

"כידוע לך הממשלה החליטה להקים חברה לרכש תרופות וציוד רפואי משותפת לממשלה ולקופות החולים. החלטה זו נתקבלה לאחר שהכנסת הסירה מסדר יומה את הצעת הה"כ ג. פת למנוע הקמת החברה. לאחר שהכנסת קבעה עמדה בנושא זה ע"י הסרת ההצעה לסדר היום החלה ועדת הכלכלה של הכנסת בדיון באותו נושא עצמו. נציגי משרד הבריאות שהופיעו בפני הוועדה העמידו לרשותה את כל המידע שהיה ברשותם. רשמתי לפני בצער שוועדת הכלכלה של הכנסת הגיעה למסקנה שאין להקים את החברה הנ"ל, אולם מסקנה זו אינה יכולה לשנות את החלטת הממשלה בגדון."

אלה הן העובדות. פנייה, העברת מסקנות הוועדה - שכולכם יודעים איך נתקבלו; פנייה אל השר להעלות את הענין מחדש, במגמה למנוע הקמת חברה כזאת, תשובתו של השר, והוא גם מסביר את תהליך הפרוצדורלי-הסטורי איך הממשלה הגיעה לתשובה הזאת, וכל העובדות נכונות.

השאלה, שלפי דעתי עומדת כרגע לפנינו

היא אולי שאלה עקרונית. אמנם אנו עוסקים בנושא ספציפי, אבל אולי שאלה עקרונית, שאני בטוח שחבר הכנסת דוביזקי ירצה שבדיון זה במסגרת הדיון שהוא מבקש שבקיים - מה פירוש הדבר שוועדה דנה בנושא, מחליטה כפי שמחליטה ברוב מלא, ומעבירה את ממצאיה ואת החלטה לשר המופקד על הנושא, והשר משיב "שמעתי בצער". לצורך פתיחת הדיון הזה, אני חושב שבפני הוועדה קיימות דרכים גוספות, כי בזה לא יכולה להיגמר הפרשה. לא יכול להיות שזו תהיה הדרך הפרלמנטרית בנושא זה, ואני רוצה להציע לוועדה שלא זנחה לבנושא, ובתקדם בו באחת משתי הדרכים הנאות: הדרך הראשונה, שאני אישית לא ממליץ עליה, היא דרך של פרסום מסקנות והחלטות הוועדה. הדרך השנייה היא להעביר את הנושא לראש הממשלה, שהוא ממילא מופקד על-פז חוקת המדינה על כל המשרדים יחד. להעביר אליו את העתקי הדברים - למרות שאני יודע כמה הוא עסוק בימים אלה - ולומר לו שאנו מבקשים את התערבותו, מפני שזו היתה התפתחות הדברים, ואנו חושבים שהחלטה הזאת היא לרעת הענין. אני בטוח שראש הממשלה יחזור לבדוק את הנושא. אני מבקש את חברי הוועדה להתייחס לאפשרות זו, או לאפשרויות אחרות לגמרי.

באיזה מצב עומדת היום החברה?

מ. דרובלס:

החברה עומדת במצב הקמה. זה תהליך שלא נגמר. יש מגעים עם קופות החולים.

היו"ר י. מודעי:

והענין עוד לא הגיע לשלב הפעלה.

הייתי רואה טעם בפנייה לראש הממשלה בתבאי שהפנייה תהיה מלווה בקריאה

א. לבני:

לעכב הליכים של הקמת החברה.

זה ברור.

היו"ר י. מודעי:

דבר שני - בזמנו החלטת הממשלה היתה על הקמת החברה עם קופת-חולים הכללית.

א. לבני:

היום במכתבו הוא מדבר על הקמת החברה עם קופות החולים. אני מבין שקופות החולים רצו לקפוץ על העגלה. השאלה היא אם זה נעשה על-סמך

דיון בוועדת שרים. ג) איגודי חושש מפניות לציבור, מפני שבריאנות הציבור מצבייבת אותו. אבל אנו נמצאים בתהליך שחברות ממשלתיות במצאות במצב של פגיעה מסויימת, וברור שיש לפעול בכל המרץ ובכל האמצעים הנתונים בידי הוועדה. אני רק לא יודע איך בתיחס על-ידי זה לפגיעה, או לזלזול בגוף פרלמנטרי, שהחליט מה שהחליט.

פ. גרופר:
אני חושב שהצעתו של היושב-ראש היא הגיונית, אבל הענין הוא יותר חמור מכדי להסתפק רק בפנייה לראש הממשלה בתוקף תפקידו, שיעצור את ההליכים. אני רואה את הדבר כזלזול בחוות-דעתה של ועדת כנסת. נכון שאנו יכולים רק לייעץ, איבנו קובעים. אבל בכל-זאת, השר השתתף באופן פעיל בישיבות ועדת הכלכלה בנושא זה, והוא עצמו הופיע במקום פקידות בכירה של משרד הבריאות שהוזמנה אלינו לתת עדות.

אני חושב שאנו צריכים להביא בעייה זו למליאת הכנסת, כי זו שאלה עקרונית. אין טעם שאנו נשאלים ונדון בבעיות כלכליות של המשק, ובסופו של דבר מגיעים להחלטה פה אחד, ללא מתנגדים אלא במנע אחד - ולאחר כל זאת לא מתחשבים בזה. זוהי שאלה עקרונית, ולכן איגודי שולל את הצעתו של היושב-ראש, אבל אולי כדאי שנחשוב אם ישנה אפשרות להביא את הענין לדיון במליאת הכנסת, שם גוכל להציג את השאלה הזאת בכלל כענין עקרוני. ולא - שיבטלו ועדות. אנחנו כחברי כנסת צריכים לדעת מה מעמדנו בבית הזה, ואני מייחס לדבר זה חשיבות גדולה מאד.

י. דרביצקי (יודין):
אני מסכים שהגענו לנקודה, שבה הדיון למעשה נוגע בסוגיה עקרונית, ולכן אני מציע להימנע קודם-כל מדרמטיזציה של המצב. לא השתתפתי בישיבה שבה בערכה הצבעה, אבל איגודי רוצה לחזור עכשיו לנושא לגופו. עד כמה שאני יודע, דיון בוועדה אינו מחייב את הממשלה, ורק החלטתה של מליאת הכנסת יכולה לחייב את הממשלה. לפיכך, איגודי רואה כאן זלזול בוועדה. זו זכותה של הממשלה.

בניית שרוב חברי הוועדה עדיין סבורים שהענין כשלעצמו כל-כך חשוב, שאפילו לאחר שהממשלה החליטה, אף-על-פי-כן צריכה הוועדה עדיין לחפש דרך לכפות את מסקנותיה כדי לשנות את החלטת הממשלה. אני חייב להודות שאיגודי יודע מהי הדרך. יתכן שבענין זה צריכה להיות התייעצות עם ועדת הכנסת, ואולי תימצא האפשרות לעורר את הדיון במליאת הכנסת ואז ועדת הכלכלה תביא את מסקנותיה למליאה, בנסיון לקבל את החלטת הכנסת כנגד הממשלה. אני מעמיד כאן סימן שאלה, כי איגודי בטוח.

מ. דרובלס:
אני מסכים עם דברי חבר הכנסת דרביצקי שאין זלזול בוועדה, אבל יש כאן גזיון הוועדה ובזיון הכנסת. לפי דעתי דבר כזה לא ייעשה בכנסת ישראל, ואני מרשה לעצמי לחשוב, שהדברים מכוונים.

אני חוזר לשאלתי מתחילת הישיבה בענין בקשת שלישי מחברי הוועדה לקיים ישיבת ועדה בתקופת הפגרה.

היו"ר י. מודעי:
דבר זה הוא בסמכותו של יושב-ראש הכנסת.

מ. דרובלס:
אם כך, איגודי יכול אלא להגיע למסקנה אחת, שזה מכוון בין יושב-ראש הכנסת ובין הממשלה בכוונה תחילה על-מנת לקבוע עובדות. אני מסכים שיש לפנות לראש הממשלה, אבל לא להסתפק רק בכך. אני מציע שהוועדה תוציא קומוניקט רשמי לכל כלי התקשורת בקשר להחלטתה של הוועדה. ג) להניח היום על שולחן הכנסת את החלטת הוועדה בגדון.

ג. קצב:
לפי דעתי יש לענין זה שני צדדים. א) ההרגשה שהוועדות יושבות כאן, מקימות ועדות משנה ומגיעות למסקנות, ואלה אינן מתקבלות על דעת הממשלה. זה הדבר המינימלי שצריך לדרוש, שהשר יוזמן פעם גוספת ויאמר לנו מה היו הנימוקים. לכן שהממשלה קבלה החלטה אחרת. איגודי בכנסת לעצם ההחלטה, אבל עקרונית אני חושבת שצריך לגדוק מה מקובל בדרך-כלל, ובשלב זה

בראה לי שעל הוועדה להזמין את שר הבריאות.

היו"ר י. מודעי:

אני מציע לחברי הוועדה, שהם כתברי כנסת יפרידו את הנושא הספציפי שעומד לפנינו, שיכול להיחפץ לעקרוגי. בנושא עקרוגי, כשמדובר על תפקיד הוועדות וכו', אני מתאר לעצמי שאם היושב-ראש החדש יקבל את הצעת חבר הכנסת דרביצקי, זה יהיה אחד הדברים שאנו מבקשים. אני מציע להפריד את זה ממצב האקטואליה של תכנון אחרות.

באופן פרקטי למעשה לפנינו חמש הצעות, ממה שהשתקף מדברי חברי הוועדה, שאפשר אגב לבקש ביותר מאחת מהן: (1) לפנות לראש הממשלה; (2) לספר לציבור; (3) להעלות את הנושא במליאת הכנסת; (4) להעלות את הנושא בוועדת הכנסת; (5) להזמין את שר הבריאות מחדש.

אני רוצה להפנות את תשומת-לבכם לסעיף 85(ב) של תקנות הכנסת: "בכל מקרה שאין החלטה מראש של הכנסת לקיים דיון במסקנות הוועדה רשאית הממשלה להציע לכלול דיון במסקנות הוועדה בסדר-היום של הכנסת; כמו-כן רשאי כל חבר הכנסת, על-ידי הצעה לסדר-היום, להציע לכלול דיון כאמור בסדר-היום של הכנסת". ברצוני לציין, שההצעה להגיש מחדש את ההצעה לסדר-היום ולהזמין מחדש את השר, אלה הליכים שבעשו בעבר, ואינני מניח שזה נושא שבו מתחדשים דברים. כמוכן שאפשר לבסות עוד פעם, אבל אני רואה את חוסר התכלית בזה, שגהליכים אלה כבר בקטן. אין לי שום יסוד להניח, שמה שלא הושג באותם הליכים בפעם הראשונה, יושג בפעם השנייה. באותה מידה אני מתיחס להצעה להעביר את הנושא לוועדת הכנסת. לדעתי, השלב הפרקטי הוא פנייה לראש הממשלה. אם גם הצעד הזה לא יביא פירות, למעשה לא סגורה בפנינו גם אז שום דרך אחרת. זה יקח חודשים, אבל יש הרבה צעדים פורמליים.

אני חוזר ומציע לוועדה לפנות לראש הממשלה; ואם חברי הוועדה רוצים בכך, אפשר במקביל לבקש בהצעות האחרות שהועלו. אין שום מגיעה, אבל כדאי לרכז את מאמץ עבודתה של הוועדה בזה.

פ. גרופר:

אני מציע שגאמץ לגו לא רק הצעה אחת. במקביל להצעתו של היושב-ראש לפנות לראש הממשלה, אגב מבקשים לקיים דיון במליאה. זה לא רק לענין התגובה עצמה, אלא הנושא עצמו שיידון.

היו"ר י. מודעי:

לפי דעתי ההצעה שלך תיפסל.

פ. גרופר:

הדבר השלישי - במקביל, לקבל את הצעתו של חבר הכנסת דרובלס להוציא קומוניקט לעתונות.

היו"ר י. מודעי:

על עצם הדיון כאן בוציא קומוניקט.

י. דרביצקי (יוזין):

אני רואה את הצעתי קודם-כל כהצעה פרוצדורלית, לכן היא איננה מקבילה להצעות אחרות. אני תושב שלהחליט בדבר פנייה לראש הממשלה אפשר רק לאחר התייעצות עם ועדת הכנסת בדבר הנוהג במקרים כאלה.

היו"ר י. מודעי:

מדוע הנוהג מגביל אותנו?

י. דרביצקי (יוזין):

כי ועדות הכנסת אינן נוהגות בחלל ריק. אני חושב שוועדת הכנסת היא המוסד המוסמך לומר מה עושים במקרה שוועדת כנסת מקבלת החלטה והממשלה לא נהגה על-פי זה.

א. זילברברג:

אני מבקש להתייעץ עם היועץ המשפטי בדבר כל החלטה שהוועדה תקבל. יכול להיות שהוועדה עשתה את שלה, וזכותה של הממשלה לעשות מה שגדאה לה כגכונ בנושא זה. כן אנו מבקשים להתייעץ עם יושב-ראש ועדת הכנסת לפני כל פעולה.

9.10.1974

6.

אני בעד הקמת החברה הממשלתית לרכוש
רפואי וציוד, אבל אינני מצטרפת לאף

ג. קצב:

אתה מההחלטות בנדון.

ההצעה שהתקבלה אומרת כך: לפני כל
פעולה יתייעץ ממלא-מקום יושב-ראש

הי"ד י. מודעי:

הוועדה - דהיינו אני - גם עם היועץ המשפטי וגם עם יושב-ראש ועדת
הכנסת, אם פנייה לראש הממשלה וכו'. אם חוות הדעת תהיינה שליליות,
יתזרר הנושא לוועדה לדיון.

תודה רבה. הישיבה בעולה.

הישיבה מסתיימת בשעה 11.05